

specifikace: „Výklad, podle něhož ustanovení § 9 odst. 2 písm. e) a f) občanského soudního řádu dopadají rovněž na spolky, je výkladem nepřipustně extenzivním“.

§ 9 odst. 1 o. s. ř.

§ 9 odst. 2 písm. e) o. s. ř.

§ 9 odst. 2 písm. f) o. s. ř.

§ 210 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (OZ)

§ 214 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (OZ)

§ 1 zákona č. 90/2012 Sb. o obchodních korporacích (ZOK)

Ncp 744/2020

USNESENÍ

Vrchní soud v Praze jako soud nadřízený rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Františka Kučery a soudců Mgr. Martina Řezníčka a JUDr. Aleše Šťastného v právní věci

žalobce: **XY, spolek**
IČO XY
zastoupený advokátem Mgr. Danielem Rejmanem
sídlem U Nadjezdu 1837, 289 22 Lysá nad Labem

proti

žalovanému: **L. K.**
zastoupený advokátem JUDr. Jakubem Kadlecem
sídlem Lucemburská 1569/47, 130 00 Praha 3

o zaplacení částky 256 639 Kč s příslušenstvím,
vedené u Okresního soudu v Nymburce pod sp. zn. 7 C 435/2019, o určení věcné příslušnosti,

takto:

K projednání a rozhodnutí věci jsou v prvním stupni věcně příslušné okresní soudy.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou doručenou Okresnímu soudu v Nymburce (dále jen „předkládající soud“) dne 23. 12. 2019 domáhá po žalovaném zaplacení částky 256 639 Kč s (blíže specifikovaným) příslušenstvím, a to na podkladě obsáhlých tvrzení, na jejichž podkladě dospívá k závěru, že žalovaný po datu 25. 4. 2017 - kdy měl podle názoru žalobce vystupovat protiprávně jako předseda žalobce a jeho pokladník - neoprávněně nakládal s finančními prostředky žalobce. Podáním došlým předkládajícímu soudu dne 7. 10. 2020 žalobce navrhl připustit změnu žaloby, jež spočívala v rozšíření žaloby o požadavek na zaplacení částky 170 712,17 Kč s (blíže specifikovaným) příslušenstvím, s tím, že uvedená částka jistiny má představovat prostředky, které měl žalovaný „nesprávně a neoprávněně“ vynaložit v roce 2017 k újmě majetku žalobce; o navržené změně žaloby nebylo předkládajícím soudem dosud rozhodnuto.
2. Předkládající soud, a to poté, co ve věci učinil řadu procesních úkonů, předložil věc Vrchnímu soudu v Praze (dále jen „nadřízený soud“) k rozhodnutí podle § 104a odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), s tím, že není k projednání sporu věcně příslušný, když „po dalším studiu spisu dospěl k závěru možného posouzení tohoto řízení jako sporu věcně příslušejícímu k rozhodnutí v prvním stupni krajským soudům dle § 9 odst. 2 písm. e) o. s. ř.“, neboť se domnívá, „že ačkoliv žaloba žalobce jako spolku směřuje vůči žalovanému jako bývalému předsedovi a pokladníkovi žalobce, bez ohledu na zápis těchto údajů ve spolkovém rejstříku a jejich časovou souslednost, jde také o žalobu spolku vůči jeho členu“; „ačkoliv citované ustanovení v druhé části upravuje spory týkající se obchodních korporací, jejich společníků a členů, domnívá se soud i s ohledem na komentářový výklad tohoto ustanovení (např. v ASPI; automatizovaný systém právních informací vydavatelství Wolters Kluwers), že je třeba užití extenzivního výkladu tohoto ustanovení, jakož i úmyslu zákonodárce, a při užití pojmu korporace zahrnout do této kategorie také další právnické osoby včetně spolků“.
3. Žalobce v reakci na příslušnou informativní výzvu (§ 104a odst. 2 věta druhá o. s. ř.) odmítl argumentaci předkládajícího soudu vyústující v závěr o vlastní věcné nepříslušnosti s tím, že se předmětná žaloba rozhodně netýká zakládání a také se nejedná o spor, který by se týkal nějaké účasti na obchodní korporaci. Proto, když nelze dovodit věcnou příslušnost krajského soudu podle § 9 odst. 2 písm. e) o. s. ř., je podle názoru žalobce příslušným k projednání a rozhodnutí věci soud okresní.
4. Žalovaný se k otázce věcné (ne)příslušnosti soudu nevyjádřil.
5. Podle § 9 odst. 1 o. s. ř., nestanoví-li zákon jinak, jsou k řízení v prvním stupni příslušné okresní soudy.
6. Podle § 9 odst. 2 písm. e) o. s. ř., krajské soudy rozhodují jako soudy prvního stupně ve věcech vyplývajících z právních poměrů, které souvisejí se zakládáním obchodních korporací, ústavů, nadací a nadačních fondů, a ve sporech mezi obchodními korporacemi, jejich společníky nebo členy, jakož i mezi společníky nebo členy navzájem, vyplývají-li z účasti na obchodní korporaci.
7. Podle § 9 odst. 2 písm. f) o. s. ř., krajské soudy rozhodují jako soudy prvního stupně ve sporech mezi obchodními korporacemi, jejich společníky nebo členy a členy jejich orgánů nebo likvidátory, jde-li o vztahy týkající se výkonu funkce členů orgánů nebo likvidace.
8. Podle § 210 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. z.“), korporaci vytváří jako právnickou osobu společenství osob.
9. Podle § 1 odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOK“), obchodními korporacemi jsou obchodní společnosti (dále jen „společnost“) a družstva.

10. Podle § 1 odst. 2 ZOK, společnostmi jsou veřejná obchodní společnost a komanditní společnost (dále jen „osobní společnost“), společnost s ručením omezeným a akciová společnost (dále jen „kapitálová společnost“) a evropská společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení.
11. Podle § 1 odst. 3 ZOK, družstvy jsou družstvo a evropská družstevní společnost.
12. Jak v odstavci 1. konstatováno, žalobce se jako právnická osoba vykazující formu spolku (§ 214 a násl. o. z.) žalobou v tomto řízení domáhá proti žalovanému zaplacení nárokované částky jistiny (s příslušenstvím), a to ve vazbě na tvrzení, na jejichž podkladě dospívá (mimo jiné) k dílčímu závěru (jenž přitom představuje úvahové východisko pro konečný závěr, že žalovaný v příslušném období neoprávněně nakládal s prostředky žalobce), že žalovaný po datu 25. 4. 2017 vystupoval protiprávně jako jeho předseda a pokladník.
13. Již jen s ohledem na právě zmíněné vymezení předmětu sporu v žalobě (jež je přitom určující pro stanovení věcné příslušnosti soudů ve sporném občanském soudním řízení - viz například usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 2. 2012, sp. zn. I. ÚS 3348/10) je vyloučeno posuzovat věc ve smyslu § 9 odst. 2 písm. e) o. s. ř., když podmínkou aplikace uvedeného ustanovení není jen okolnost, že se spor odehrává mezi příslušnou právnickou osobou (a to výlučně obchodní korporací a nikoliv spolkem - viz odůvodnění níže) a jejím společníkem (či členem), ale rovněž současné splnění podmínky toho, že spor vyplývá právě z účasti takového společníka (či člena) na obchodní korporaci. Jinak řečeno, v případě, kdy ze skutkového vymezení nároku žalující obchodní korporace nelze dovodit, že by svůj žalobní požadavek odvozovala právě od účasti žalovaného jako svého společníka nebo člena, nemá samotná okolnost, že mezi účastníky je poměr obchodní korporace a jejího společníka či člena, vliv na věcnou příslušnost soudů ve smyslu § 9 odst. 2 písm. e) o. s. ř.
14. Bez ohledu na právě konstatované však nadřízený soud nesdílí ani názor předkládajícího soudu, že by byl namíste takový extenzivní výklad dotčeného ustanovení § 9 odst. 2 písm. e) o. s. ř., jenž by pod dikci „obchodní korporace“ umožňoval zahrnout též právnické osoby ve formě spolku (který sice vykazuje znaky korporace, nejedná se však již o speciální typ obchodní korporace ve smyslu § 1 ZOK, a to již jen proto, že definiční výčet obchodních korporací obsažený v uvedeném zákonném ustanovení - a zahrnující výlučně obchodní společnosti, tedy: veřejnou obchodní společnost, komanditní společnost, společnost s ručením omezeným, akciovou společnost, evropskou společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení (§ 1 odst. 2 ZOK), jakož i družstva, tedy: družstvo a evropskou družstevní společnost (§ 1 odst. 3 ZOK) - je uzavřený).
15. Argumentuje-li přitom předkládající soud pro podporu svého závěru o možnosti rozšiřujícího výkladu dotčeného ustanovení § 9 odst. 2 písm. e) o. s. ř. úmyslem zákonodárce, pak - bez ohledu na významově zcela jednoznačný a opakovaně použitý termín „obchodní korporace“ - pro předpoklad odlišného úmyslu zákonodárce nesevřel ani důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona č. 293/2013 Sb., která stran úpravy, jež se následně promítla do dotčeného ustanovení jednoznačně konstatuje, že dosavadní úprava (tedy úprava do obsažená v § 9 odst. 3 písm. g) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 31. 12. 2013 /dále jen „OSŘ“/, podle níž: „krajské soudy dále rozhodují v obchodních věcech jako soudy prvního stupně ve sporech z právních vztahů mezi obchodními společnostmi (družstvy) a jejich zakladateli (společníky nebo členy), jakož i mezi společníky (členy nebo zakladateli) navzájem, jde-li o vztahy týkající se účasti na společnosti (členského vztahu v družstvu), o vztahy z nabídky převzetí nebo z nesplnění nabídkové povinnosti, o vztahy z výkupu účastnických cenných papírů, o vztahy ze smluv, jimiž se převádí podíl společníka (členská práva a povinnosti), a o vztahy související se zvýšením základního jmění (přistoupením společníka nebo člena), není-li dána příslušnost podle písmena b)“) „byla převzata, pouze byla legislativně technicky sloučena s úpravou § 9 odst. 3 písm. c)“ OSŘ (podle níž: „krajské soudy dále rozhodují v obchodních věcech jako soudy prvního stupně ve věcech vyplývajících z právních vztahů, které souvisejí se

zakládáním obchodních společností, družstev, obecně prospěšných společností, nadací a nadačních fondů“). Měla-li podle důvodové zprávy - která je pojmově primárním zdrojem, na jehož podkladě lze usuzovat na úmysl zákonodárce – (v současné době účinná) úprava obsažená v § 9 odst. 2 písm. e) o. s. ř. navazovat na předchozí procesní úpravu (§ 9 odst. 3 písm. c) a g) OSŘ), která přitom nezmiňovala sdružení (tedy předchůdce spolků), není namístě takový výklad, který by pod ustanovení § 9 odst. 2 písm. e) o. s. ř. umožňoval zahrnovat též spolky, které sice vykazují znaky korporace, nicméně již nejsou korporacemi „obchodními“ ve smyslu jinak jednoznačné dikce § 9 odst. 2 písm. e) o. s. ř. Pro úplnost se přísluší dodat, že právě uvedené platí obdobně i pro výklad pojmu obchodní korporace ve smyslu § 9 odst. 2 písm. f) o. s. ř., když podle příslušné důvodové zprávy došlo v daném ohledu rovněž k převzetí (a terminologickému zjednodušení) dosavadní úpravy (§ 9 odst. 3 písm. h) OSŘ), která rovněž nezmiňovala sdružení.

16. Vzhledem ke všemu shora konstatovanému nadřízený soud, a to ve smyslu standardní soudní rozhodovací praxe (viz například usnesení nadřízeného soudu ze dne 13. 5. 2020, sp. zn. Ncp 331/2020, případně jeho usnesení ze dne 14. 5. 2020, sp. zn. Ncp 333/2020 - veřejnosti přístupné na internetu pod adresou: <https://www.justice.cz/web/vrchni-soud-v-praze/>), uzavírá, že k žalobnímu požadavku v této věci jsou věcně příslušné okresní soudy ve smyslu obecné úpravy věcné příslušnosti soudů pro sporné občanské soudní řízení obsažené v § 9 odst. 1 o. s. ř., když se nejedná o věc, pro kterou by zákon zakládal speciální věcnou příslušnost soudů krajských. Taková speciální úprava totiž není obsažena nejen v uvažovaných ustanoveních § 9 odst. 2 písm. e) a f) o. s. ř., ale ani v žádném jiném ustanovení zákonné povahy.
17. Proto nadřízený soud rozhodl tak, že k projednání a rozhodnutí věci jsou v prvním stupni příslušné okresní soudy (§ 104a odst. 2 poslední věta o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto usnesení není odvolání ani dovolání přípustné.

Praha 26. listopadu 2020

JUDr. František Kučera
předseda senátu

